

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 01672

NAYE LIDER

Moshe Kulbak

Permanent preservation of this book was made possible

by Deborah R. Chankin

in memory of

her bubbe, Bertha Bloom nee Beila Kolesky

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

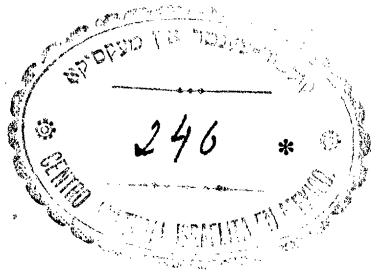
The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

מ ש ה ק ו ל ב א ק

נ י י ע ל י ד ע ר

פאראלאג „קולטורליגע“ ווארשע

געדרוקט אין צוויי טויזנט עקז.
זעצער" — פארביארוש און גרינבערג
דרוקער" — "די העלט" הארשע

1

9

2

2

Printed in Poland

ל י ד ע ר

איך בין א בחור א הולטיי...

איך בין א בחור א הולטיי
האָב איך מיר א שטעקן,
טריי-ריי-ריי, טריי-ריי-ריי
כ'שפאן אין אַלדע עקן.

קום איך צו א קרעטשמע צו
קלאַפ איך אָן אין טויער,
„ווער ביסטו? ווער ביסטו?“
ענטפער איך: א גייער.

— ליידיקגייער אזוי פרי!
חוצפהניק פארשייטער...
טריי-לי-לי, טריי-לי-לי
און איך גיי מיר ווייטער.

קום איך צו א ברונים צו
כ'טרינק זיך אָן מיט וואַסער,
שטיי איך אין דעם מאָרגן-גרוי,
ווי א האָן א נאָסער...

פאַרט א פויערל פאַרביי:
„טצאָ טשיבאַטש נאָ סוועטשיע?“
ווייס איך נישט און טו א בריי:
סוועטשיע?—פעטשע מעטשע...

א לבנה-נאכט

אין ווייטער שטילקייט שווימט די מלכת-שבא,
עס פינקלען אין דער נאכט דער קילער אירע שלייערן—
חלומות פון דעם הימל-בלאָ...

אין אָפגעלאָשענע לבנה-ליכט
טריפט זאפטיק-קיל
אויף יעדן זערפעלע, וואָס דרעמלט אינדערשטיל...

און ס'רירט זיך אום אַ ווייכער שטראַל,
וואָס בינדט צונויף:
דאָס הינדעלע אין הויף,
דאָס פישעלע אין זיין געוועסער,
אין ס'ווייסע לעמעלע אין שטאל — — —

אין ווייטער שטילקייט שווימט די מלכת-שבא
פון אירע ציטערדיקע מירנל-שלעסער...

אין אַ יאָדל־אַוון וואָלד...

שטייל. ווו עס פינטלט רוט
אַ פּאָזעמקע...
און ווו עס קלעטערט שטילערהייט
אַ ווערעמל
אין דעם צונויפגענעם פון צווייג צו צווייג
די קנאַכיקע,
אין דעם געפלעכט פון שטאַם און וואָרצלען
כאַכיקע...
און טיף איז די געדיכטעניש די האַריקע,
די פעטערדיקע —
עס איז אַ קוועלעניש אַ מיכאַמאַריקע
ביי די קאַרטשעס
די גרינבערדיקע...
און ווו עס טוט אַ שוועק
אַ גרעזל צו אַ גרעזל,
אַ קלונג,
אַ פלושק
אַ מילדער קוועלכעלע,
און ווו עס טוט אַ שפרונג
אַ בידנער העזל, —
אַ קער דאָס גרויע פעלכעלע
דורך פּאַפּאַרטניק,
אין קאַלטער קראַפּעווע,
אויף אַלטער פּוילעניש...
און שטייל,
און קיל
הילכט אָפּ אין וואָלד
דאָס בלויו-פאַרהוילעניש...

ד י ה י ל

ס'איז ווו פאראן א בידנער, ווילדער ווינקל,
דארט קלאַנג פויגלען און עס שטראַמען קוואַלן אויפן לייב,
זיי קוועלן שטיל אַרויס — א שטראַם, א ריר זיך און א פינקל...
דארט רוישט דער הימל און עס בושעוועט א וואַלד געהיים.

איך האָב זיך צוגעהערט צום וויסטן עלנט פונם געגנט;
א רויטלעך מאַך פאַרוואַקסט די שווער צעלייגטע היגלען,
עס קרעכצן יאָדלעס אָנגעפעלצט מיט האַריק-האַרטע צווייגן,
ווי גרויסע פויגלען, גרויע, מיט פאַרדאַרטע פליגלען:
„מיר האָבן זיך מיט אַלץ שוין אָפגעזעגנט, אָפגעזעגנט...“
איך האָב דערהערט דעם וויי פון זייער שווייגן.

אַראַפּהאַנגען פון בערג און גרינדלעך-פייכטע שטיינער
אין באַסקייט לייגן אויפן גאַנצן גוף און טראַכטן,
אַז ס'איז דער הימל שייך און ווייטער קיינער, קיינער,
אַז ס'קריכן אום אויף זייער קאַרק נאָר טרוקענע ליישיעס,
אַז הינטן, דאַרט אין מעריב, שטאַרבן די פאַרנאַכטן,
ווי ס'שטאַרבן פון אַ קויל אין אַלטן וואַלד די חיות.

אויף די בערג בין איך געקראַכן. כ'האַב מיט קרומע פינגער
צעמורשטשעט דערנער, שטיינדלעך שוואַכניקע ווי קויל,
דער נעפל האָט געפאַריעט פון אַ יעדער הייל און גראַבן,
כ'האַב אויסגעשריען: הערט, כ'בין אייער זינגער!
עס האָבן זיך צעקלאַגט אין וואַלד די ראַבן,
„דו נאַריש-טראַפ!“ האָט אויסגעברומט אַ הייל.

אַ הייל האָט צווישן בערג פון דורות-לאַנג געשלאָפן;
עס האָט פאַרשטיקט פון איר אַרויסגעוויינט דער ווינט,
איר פייכטע פוסטקייט, ווי אַ ווונד, איז גרוי געלעגן אָפן...
ביינאַכט האָט אומגעשוועבט דער פייף פון אירע שלאַנגען;
עס שווימען דאַרט, ווי נאָדלען, גרינע, גלייענדע געזאַנגען...
דאַרט שטעכן דורך די לופט די זיפצן פון אַ קינד...

ביינאכט. די שווערע כמארעס קריצן ווי מיט טויטע ציינער.
איך בין אראָפגעקראָכן שטיִלערהייט אין גראָבן,
גרויס און פינסטער. ס'פינקלען אין דער נאָכט די שטיינער...
איך האָב דעם קאָפּ אַריינגעשטעקט אין הייל. געזען... דערזען —
ס'האַט מיר אַ קער געטאָן דאָס האַרץ אַ טעמפער ברען:
„עס דאַרף די הייל מיך האָבן!..“

די בליצן האָבן דעמבעס טיף אין וואַלד געשפּאַלטן...
ס'האַט ווילד געקלונגען יעדער אומגעריכטער שפרונג
פון בליץ צו בליץ. כ'האַב צוגעמאַכט די אויגן.
כ'האַב בלינד געגלעט די הייל, געגלעט איר און געשפּאַלטן.
זי האָט געעטעמט הייס און מיך פאַרקרעמפט געצויגן
אין איר שלונג.

און צווישן מענטשן, אז אַ מענטש אַ שטיִלער קומט פאַרברענגען,
וואָס איז אין דעם פאַראַן ?
דער מענטש וועט סיי ווי סיי זיך איינמאַל נאָר אויפהענגען.
דערווייל איז אייער שניפס, מיין פריינט, נישט צערטלעך אויסגעפונדן.
בלייבט רויק... וועמענס מאַרק ווערט איצטער אָנגעצונדן ? ..!
— — שרייט נישט, יונגעראַן —

אייביק, אייביק...

אייביק, אייביק וועבן זיך די קלאנגען און די פארבן
אין א געזאנג פון ווערן און נישט ווערן,
און אייביק לייכטן צו די קאלטע שטערן...

ווי ס'איז נאָר אמאָל אַ מענטש געשטאַנען
וואַלגערט זיך אין שטויב אַרום אַ שאַרבן —
די געטער שטאַרבן נישט און מענטשן שטאַרבן!

אַן אַטעם הויבט זיך אויפעט צו די הימלען
און אויף די שטערן ווערט ער אויסגעגאַנגען;
און אייביק וועבן זיך די פארבן און די קלאנגען...

עס איז אַ שמיכל שטיף די וועלט אַריבער
אין טאָג פון דעם געבוירן —
צעפּינקלט האָט זיך ערד און הימל אין אַ חלום פון קאַלירן...

אייביק, אייביק וועבן זיך די קלאנגען און די פארבן
אין א געזאנג פון ווערן און נישט ווערן,
און אייביק לייכטן צו די קאלטע שטערן...

הענגט ארויס די שווארצע פאָנען...

הענגט ארויס די שווארצע פאָנען!
העי, טוט א נעם די האמערס, די קאָואדלעס און די העק,
ארויס צום טויט, מיליאָנען!

אין השכניש פארגאסן, שטום, פארשצעמעטע אין וויי,
ארויס אויף שטעט און פעלדער,

שטום!

שטום!

שטום!

זאל ברענען טיף אין הארצן דער געשריי,
ווי שרפות אין פארוואקסנע וועלדער...

הענגט ארויס די שווארצע פאָנען!
שווייגט, ווי שטיקער ערד פון שטורעמס אויסגעריסענע
און זאל די שטומקייט מאָנען...

ארויס צום טויט, מיליאָנען!..

שטומקייט

וואס וועט ריידן די שטומקייט, ווען כ'בלייב מיט איר איינער אליין —
איך שטרענג זיך אָן ציטריק אינגאנצן און כ'ויל כאטש איר דופק
דערשפירן,

זי עטעמט פארטייעטערהייט פון דער טיף, ווי א מאַכיקער שטיין;
ווי א טונקעלער חלל, וואס גליווערט אהינטער באַשלאַגענע טירן,
און לויפערט א דריקנדע לאַסט פון דער ברוסט, ניט געלעבט און ניט טויט,
ווי א נאַכט, וואס ווארט אַפעט דעם שיין פון פארנאכטיקן רויט...

שטומקייט. כ'זיך פינסטער אליין אין מיין צימער געליימט פון דיין יאָך,
עס דרעמלט אין ווינקל אָן אלטער ראַיאָל מיט א פוסטקייט א קילער אין גוף,
די שיינענדע קלאַווישן פאָרן זיך קאלט, ווי די טעג און די נעכט אין
דער וואַך —

נגונים געחלומטע-קוים און נאך ניט געבוירענע היטן זיי אויף.
א רויקע בלאסקייט שיינט אָפּ פון די שווערע און טונקעלע שטאַרן —
כ'זיך פינסטער-אליין. מיין אנהויב איז לאנג מיטן חשך צוזאמענגעגאסן,
מיין סוף האט ביי מיר זיך אין ברוסט, ווי א לויטערער טאג אויסגעלאשן,
און איך בין פון עפעס א שטומקייט א גרויסער געבארן געווארן...

כ'וואלט אויסהאקן כאַטש פון דער שטומקייט אָן איינציקן פונק,
אז אין הארץ זאל אַ גלי טאן דער ניגון פון פארן געבארן...
ס'זאל פלוצלינג א לייכט טאָן פון טיפקייט א גליענדער ווונק,
פון דעם אורגאט, וואס איז אויסגעלאשן געוואָרן.
כ'זאל זיין אויף א רגע אזוי, ווי דער קנאטפיקער בוים אינדערפרי,
וואס טרייסלט אראָפּ מיט א פרייד זיינע נעכט פון די צווייגן,
אזוי ווי די הונגריקע חיה אין וואַלד מיט א מויל א פארבלוטטיקטן שווייגן,
און קלאַגן, ווי זי, און שטומען, ווי זי.

א ליד צו רוטלאנד...

הענט — אפגעלאשענע פון מיט,
אויסגעשטרעקט, ווי אפגעקראכענע, געליימטע שלאנגען...
אויפן הימל — הענט פארגאסענע מיט בלוט!
עס עפנען זיך די פינגער קוים, קוים,
הונגעריקע פון פארהלשטע פארלאנגען
און הענגען, ווי הרוגים, אויפן הימל-זוים...

הענט, אויסגעקרימטע הענט!
מיט הארטע אָדערן אדורכגעצויגן;
מגושמדיק פון שטעכעדיקן האָר
און ביינערדיק פארקרעמפטע אויסגעבויגן,
איר בעט, איר טאפט אין פינסטערניש, איר ווערט געוואָר — —
עס שצעמען זיך צונויף א קליאַמער צו א קליאַמער —
הענט, וואס האבן אויסגעגאסן זייער פייער דורכן האמער...

העי, ארבעטס-פויסטן — מלכים פון דערוואַכן,
איר האָט אין אלטע וועלדער, ווי א שטורעם אויסגעבראָכן,
עס האבן בלוי געבליצט די זעגן,
און ס'האבן העק, ווי דונערן געקלונגען,
און אייער שווייס געוועזן איז דער רעגן...

אין שענק

עס זיצן א חברה הוליאקעס געפראָפט אין א שענק,
צעשוֹיבערט די שווארצע טשופרינעס,
און שווערע, צעזעצט און צעלייגט אויף די דעמבענע בענק,
עס זיצן און טרינקען א חברה הוליאקעס אין שענק...

איינער פארקאשערט די אַרבל און טוט זיך א שלאָג אינם האַרצן :
--עס זיצט דארט א וואָרעם און נאָגט...
און איינער הויבט אויפֿעט דעם ליימענעם קוביק און זאגט :
--איך האב אויף די פעלדער פון רוסלאַנד גענעכטיקט,
איך האב אויף די עלנדסטע וועגן געטאָגט,
אַ זאג מיר, ווו קאָן מען באַגראָפֿן א מת,
א פאָרוויכערטן לעבן, וואס שלעפט זיך און קלאַגט...
און איינער א הויכער, א גרינער האט ליבלעך געשמייכלט :
--כ'האב גארנישט פארלאָרן, מײן פריינט,
און כ'האב גארנישט פארמאגט...

אין ווינקל אליין ביי א טיש איז א גייער געזעסן,
געשוויגן, געשאַקלט זיך קוים און געמורמלט אָן ווערטער :
אַ זאגט מיר, ווער האט מיך אין ערגעץ א שענקל פאָרגעסן,
כ'דארף זיצן ביים ליידיקן טיש נאָר איך ווייס ניט צוואַס,
מסתמא גייט אום מיין באַוואָרער אין אנדערע ערטער,
מסתמא בין איך דא א שאַטן--פארלאָרן פון זיין באַלעבאָס...
לחיים!

א חברה הולטייעס פארטרינקען דאס ביסעלע צייט,
לחיים!

שפורים פאריאגט און פארטריבן פון גאט און פון לייט,
לחיים!

א מיידל מיט שיינענדע וויסלען איז צו שטילערהייט צו דעם פענסטער,
און שווייגעוודיק-טעמפ האבן אלע די צורות צו איר אפגעווענדט,

נאר פלוצלינג האט ס'מיידל געטאן א געשריי און פארבראכן די הענט :
— דארט שטייט א פארגעסענער מענטש ביי דעם ענד פונם ווייט,
די ערד, ווי א נעפל, ליגט גרוי הינטער אים, הינטער אים — — —
ער האט זיך אליין דורכגעגבעט אהין,
זיך אליין אויסגעקייטלט פון צייט,
איצטער הערט ער, דער מענטש, יענעם הייליכן, קאלטן געשאַל
פון דער אייביקער, קלאַגעוודיק-גרויזאמער שטים
אין אַל...

געליימט איז געבליבן דער עולם פון עפעס א שרעק,
אין טונקעלן שענק איז מען שטום ביי די טישן געזעסן אַ פלעק לעם אַ פלעק...
עס האט נאר דאס מיידל געוויינט אינדערשטיל און געבראכן די הענט,
אין חשכניש האפן די ווייסלעך, די ווייסע געברענט,
ווי גלי-ווערים ברענען ביינאכט צווישן טרוקענעם גראז...
און עמעצער האט זי געקושט — אַ פארשוין מיט א גומענעם נאַז.

א באָלד...

מנה, מנה מקל ופרסין

עס קלינגען באַלויכטענע זאַלן
און ס'קלאַנגט דער אַרקעסטער — — —
די פויקן פאַרטויבן דעם טיפן געוויין פון די פידלען.
עס גראַפן די בעסער, ווי אַלטע קברנים מיט פינסטערע רידלען,
עס לאַכן קלאַרנעטן,
עס פלוידערט דער צימבל,
עס שרייען די מעשענע טעלער
און ס'טאַנצן שטייף-רעקיגע הערן, וויס-זיידענע דאַמען,
העל, העלער און העלער...
און ס'מישן זיך דאַרשטיק צוזאַמען
שוואַרץ-פלאַמיקע וואַנצן און ציינדלעך צעבליצטע,
געגלעקלטע לאַקן,
די שניפסן, די שיכלעך געשניצטע
די בליציקע בליקן
און זאַקן...
און שטום אין דעם הערצער-געצאפּל
פאַרטרונקען
עס טוליען זיך נענטער די קניען
אַלץ נענטער, און שפּריצן מיט פונקען...

און פייער לאַזט אויסעט א יעדער שוואַרצאַפּל
און ס'ציטערן, ציטערן וויען...
נאָר פּלוצלינג א וויליאַנטשעל טוט א קלאַנג אין אַרקעסטער...
ווי ס'טוט ווען א קלאַנג אין א וואַלד פון פאַרגעסענע געסטער...
און פּלויטיק די האַלבע לבנה טריפט דורך אין די פענסטער.
עס ווייזט זיך א האַנט —
א האַנט אַ צעקרימטע פון אַרבעט, פאַרשמידט אין אַ קייט
לייגט אויסעט די אַותיות פון בלוט אויפן וואַנט:
— טויט!..

און ס'טאנצן שטיף-רעקיגע הערן, וויס-זיידענע דאמען
העל, העלער און העלער,
עס שרייען די מעשענע טעלער,
עס לאכן קלארנעטן,
עס פלוידערט דער צימבל,
די פויקן פארטויבן דעם טיפן געוויין פון די פידלען,
און ס'גראָבן די בעסער, ווי אלטע קברנים מיט פינסטערע ריידלען...

געשרייען

צום הימל גייט אויף ביידערנאכט א געשריי:
א, וואָס טוען מיר, גאָט, אויף דער ערד?
דער מלאך ביים הייליקן טויער, געבויגט אויפן שווערד,
פאַרברעכט זייע פליגלען פון וויי.

צום הימל גייט אויף ביידערנאכט א געשריי...

צו חצות השענה רבא ווערט שטיל מיטאמאל,
די פעלדער פון שטערנדלעך פינקלען און ווימלען...
דאן קלאַגט אין דער נאַכט זיין פאַרבאָרגענער קול:
„א, וואָס טו איך אליין אין די הימלען?“

דערקענטעניש

שווער געלעגן אויף דער ערד
און צוגעזען — — —
כ'האָב צוגעהערט
די רויע בערג און פליינען פון דאָס גיי.
רויק דרעמלט די נשמה,
וואָס איז שוין אומעטום געווען,
נאָר ס'טראַכט דער קערפער סיי ווי סיי,
ווי ס'טראַכט דאָס פעלד;
ווי ביי די טייכן טראַכטן ווערבעס לאַמע
דעם גאַנג פון וועלט.

דו, אַהינטער אַלע טויערן,
וואָס כ'זע דיך ניט —
דו האָסט אַרומגעהאַנגען פינקלענדיק דיין ווין
מיט שלייערן,
איך צי דיין משא מיט
און כ'שטוין
ביים היילך פון דייע טריט.

עס טרעפט... עס טרעפט...

עס טרעפט, אז די וועלט זינגט ארויס א פארבאָרגענעם ניגון,
דאן ווערט אויף א רגע געהייליקט דאָס לעבן — — —
עס שווימען ארויס יענע תפילות, וואָס ווערן פון יעדן פארשווייגן,
אזוי נאָענט, אזוי איבערגעגעבן...

דאן גלויבט מען, אז יעדערנס עלנט איז שווער, איז ניט איבערצויטראָגן,
ס'איז יעדערנס בראַך
אזוי אוממענטשלעך טיף, אז מען קאָן נישט, ניט ריידן, ניט קלאָגן,
אין דאָך — — —

דאָס ציגעלע...

איך טרייב אַרויס אין פעלד דאָס ווייסע ציגעלע,
זי זאָל זיך פיטערן אליין...
דאָס ווייסע ציגעלע, וואָס כ'האַב איר אָפגעקויפט
פאַר צוויי גילדוין,
פאַר צוויי גילדוין.

נאָר מיט די לאַנקעס גייט אַוועק, אַוועק דאָס ציגעלע
אַון כ'גיי איר נאָך,
אַין אַלטע וועלדער, פּוסטע פעלדער בלאַנדזשען מיר
די גאַנצע וואָך,
די גאַנצע וואָך.

אַון פּרייטאַג האַלבן טאָג בלייבט שטיין דאָס ציגעלע
נאָר אומגעריכט,
אַון איך דערזע: העט ווייט איז אויסגעשפּרייט אַ לאַנד
אַין בלויער ליכט,
אַין בלויער ליכט.

אַ לאַנד — אַ לאַנד,
ווי אינדן הוייערן אויף אַלע בערגעלעך,
ווי ס'שלאָפט דער בופלאַקס לעם דעם וויזל-טיר,
אַ לאַנד — אַ לאַנד,
אַ ציטערדיקע, אַ פאַרחלומטע,
וואָס קאָן פאַרלאָרן גיין פון יעדן ריר...

דער טאָג פאַרגייט. דאָס ווייסע ציגעלע ליגט נעבן מיר,
אַון אויך דאָס ציגעלע וועט באַלד פאַרגיין,
אַון אויך דאָס ציגעלע, וואָס כ'האַב עס אָפגעקויפט
פאַר צוויי גילדוין,
פאַר צוויי גילדוין.

— האָסטו ברויט?

ער האָט געענטפערט שטיל־ערהייט:
 „אָ, ליידער, ליידער איצטער ניט...
 אמאָל האָב איך געגעסן אַלץ,
 אי קרויט, אי מערעלעך,
 אי רעטעכלעך מיט שמאַלץ,
 נאָר איצטער ניט“...

— האָסטו קליידער?

טונקל איז געווען אין חדר,
 זיין פנים האָט נאָר בלייך אַרויסגעשיינט:
 „די הויזן מיינע זעט מען ניט,
 אַ מאַנטל ליי איך ביי אַ פריינט“...

— האָסטו וווּ אַן אָרט ביינאַכט?

ער האָט זיך אומעטיק צעלאַכט:
 „מען נעכטיקט וווּ אין היי, אין מעקענע,
 אין מאָך, אין האַפן...
 און ווינטער שלאַפט מען אין אַ פיו-הויז
 מיט אַ שייטל-האַלץ צוקאַפן.“

פּאַעמלעך

רייסן

א

ר י י ס ן

אַ דער זיידע פון קאַביִלִּנִיק איז א ייד א פשוטער,
א פויער מיט א פעלץ און מיט א האק און מיט א פערד...
און מיינע זעכצן פעטערס און מיין טאטע —
יידן פראָסטע, יידן, ווי די שטיקער ערד,
טרייבן פליטן אויף די טייכן, שלעפן קלעצער פון די וועלדער...
און דעם גאַנצן טאָג געהאַרעוועט, ווי כלאַפּעס,
עסט מען וועטשערע פאַרנאַכט צוזאַמען פון איין שיסל,
און מען פאַלט אַנידער אין די בעטן ווי די סנאַפּעס.
דער זיידע, אַ דער זיידע קלעטערט קוים אַרויפֿעט אויפן אויוון,
ער איז דער אַלטיטשקער ביים טיש אַנטשלאָפן שוין געוואָרן,
נאָר די פיס — זיי ווייסן, פירן זיי אַליין אים אָפּ צום אויוון...
דעם זיידנס גוטע פיס, וואָס דינען אים פון כמה יאָרן...

מען קאָסיעט היי...

אין פֿעלד האָט גענומען שוין ציען מיט בעפלען פון אָסיען...
 אַרויס איז דער זיידע פֿאַרטאָג צום געמױזעכץ דאָס היי אַראָפּקאָסיען,
 איז מען ביים שאַריען אויף טאָג שוין געווען בגילופין אַזוי ווי די
 אמתע קלעזמער,
 מען האָט זיך צעשטעלט זאַלבעאַכצעט, דער זיידע בראש, אין אוועק
 איז אַ מזמור:
 אַ שפּרייט, און אַ קער מיט די פֿלייצעס, אַ שווישטש, פּונקט עס טאנצן
 אין זומפ אַרום בליצן,
 פֿאַר דאָס שטיקעלע ברויט — האָט דער זיידע געזאָגט — מוז מען, קינ-
 דערלעך, שוויצן...
 און ס'האַבן זיך בלאַנקער די קאָסעס צעפּייפט, די קאַפּאַטעס אַראָפּ, מיט
 באַוואַקסענע גלידער,
 אַזוי ווי די האַריקע יאָדלעס—אַ טאטע און אַלטער מיט זיבעצן לייבלעכע
 ברידער...
 עס צופּן די קאָסעס, ס'צעשפּריצט זיך דער טוי אין עס פּאַלן די גרעזער
 אויף גרעזער אַנידער,
 אַ פּויגעלע זינגט אויף אַ נוס-בוים דערביי, אַז דער זיידע קאָן פּשוט קיין
 אָרט נישט געפּונען:
 „וואָס זאָגסטו דערצו? נאָ דיר גאָר אַ קאַנאַריק, אַ חון, אין מיטן דערינען“...
 דאָ נעמט מען זיך טאָטשען די קאָסעס, פֿאַרוויכערט מען, כאַפט מען
 אַ זופּעלע קוואַט פּונם קריגל,
 דערנאָך שטייט מען אויף מיט אַ קרעכץ... פּאַמאַהיי באַך! אַ קל ונג אין
 עס טוט זיך די קאָסע אַ שפּיגל,
 באַווייזט זיך, פֿאַרשווינדט צווישן גראַז, טוט אַ בלאַנק — אַכצן קאָסעס פּסדר!...
 און ס'בויען זיך זיכער די הענט, אַ עס קנאַקן די שענקלען, און פעסט
 זיצט אַ יעטוועדער גדר — — —

אזוי ביז דער עולם דערזעט, ווי דער רויטער פארנאכט לייכט זיך אָפּ
אין די קאָסעס,
טוט חברה אַ שמייכל. מען זעט שוין דעם הערינג דעם ברייטן, דער
באַבעשיס קעז-סאלטענאָסעס,
דערלאַנגט מען אַ נעם די קאפּאָטעס, מע גייט, און מע הערט צו די
וואַכטלעך, וואָס שרייען,
מע גייט מיט די קאָסעס פאַרלייגט אויף די פלייצעס, מע קוקט און
מע שווייגט, ווי די שלייען...

די באַבעשי...

די באַבעשי געוועזן איז אַ יידענע אַ צנועה, אַ מייסטער פון אַ קינדלערקע — אַ קינד צו יעדן פּרילינג...
און גרינג, און גאַר אָן ווייען, פּונקט, ווי הינער לייגן אייער
האַט זי געלייגט די צווילינגן — אַ צווילינג נאָך אַ צווילינג.
דריי פּעטערס האָט די באַבעשי געבאַרן אויפן בוידעם,
צוויי פּעטערס האָט די באַבעשי פאַרלאָרן צווישן אייער,
עלף פּעטערס האָט די באַבעשי געבאַרן אויפן אויוון,
מיין טאַטן האָט די באַבעשי געבאַרן אין אַ שייער...
און דאָן האָט זיך איר מוטערטראַכט אויף אייביק צוגעשלאָסן,
די באַבעשי האָט אָפּגעשענקט פאַר אַרעמע די ווינדעלעך,
די באַבעשי, די טייערע, האָט אָפּגעטאַן דאָס איריקע
איז זי אין שטוב אַרומגעגאַנגען,
ווי אַ קאַטשקע צווישן הינדעלעך...

מען טרייבט פלייטן...

עס האָבן די בעפלען פאַרווישט און פאַרשמירט אַלע דערפער און וועגן, אין פעלד טאפט מען אָן מיטן וואַרעמען פנים די קאַלטקייט פון הענגענדן רעגן... עס ווייזן זיך פלעקן פון ביימער, פון ערגעץ אַ הויף, אן אסוויר פון א ברונען נאָר ס'שווימט עפעס אָן, עס ווערט ווייט פאַר די אויגן... און אַלץ ווערט אין נעפל צערונגען,

אַ טרוקענער צווייג פאַלט אַראָפּ. עס איז שטיל. אַ פויגל הויבט אָנעט צו קלאָגן: „ס'קומט אויסעט אין לעבן אַזויפיל אריבערצוטראָגן, אַזויפיל אַריבער-צוטראָגן“...

די צענדליקער קוועלכעלעך פליעסקענען צווישן די בייטן און מורמלען אין ריידן, און צווישן די בעפלען ווייט-ווייט אויפן ניצמאַן דערהערט זיך די שטים פונם זיידן:

ש מ ו ל י ע, ה ע י, ש מ ו ל י ע,
פאַרפאַטש דעם הינטן אויף סקאַרוליע!...

דער זיידע קריכט אום מיט אַ באָרד מיט אַ נאסער און טאפט די שוואַרצוועס, די פעטערס אין נעפל מיט לאַנגע בוסאַקעס מען שפרייזט אויף די פלייטן, אָט ווערן זיי נעלם. מען הערט נאָר אַרויס פון דער ווייט דעם געשריע-נעם שמועס,

עס טוען אַ פליעסק אָפאַטשינעס, אַ גראָב, און דער שטראָם ווערט צעשניטן... דער נעפל פילט אויסעט די ליימיקע ברעגן, נישטאָ—ניט קיין ערד, ניט קיין וואַסער.

און ווייך איז די געגנט אַזוי, און ממשות—א וואַרעמער אָטעם אַ בלאַסער... נאָר ס'וויקלט זיך עפעס... אָט גייען די פלערגליי טאַלן און וועלדער אַריבער, דאָרט שטייען פאַרוויקלט די הייזער, באַדעקטע ווי מעבל אין גבירישע שטיבער... שטיבער...

און אָט פלאַצט דאָ אויפעט אַ קלאַרקייט אַ גרינע... ס'ווערט קלערער ביי זיך אין נשמה...

די זון טוט אַ לייכט. עס באַווייזט זיך דאָס וואַסער און ווערבעט פאַרוויינטע
און לאַמע,
דער וואַלד האָט זיך בלוי אויסגעוואַשן, איז נאָך, און דער קאָפּ זיינער
פלאַקערט,
און ס'גייט זיך אַ העל־קייט ווייט ווייט אויף אַ לאַנקע... אַ פייער־שטייט דאָרט
און אַקערט...

אַ רחבות אַ פרישקייט פון גראַזיקע לאַנקעס, וואָס שמעקן און פינקלען און
וויינען,

און ס'שווימען נאָך אומעט די שטיקער פון בעפלען—חלומות פון פעלדער
און פליינען...

און ס'שווימען די פליטן געלאַסן, געלאַסן, פאַרקירעווען רינד מיט די
ברעגן,

די שטרויענע ביידעלעך שטראַלן און פאַריען ארויסעט דעם טוי און דעם רעגן.
דערביי ליגט דער זיידע... ער רויכערט די ליי־קע און זשמורעט פון תענוג
די אויגן;

די וואַרעמע ערד האָט זיך גלאַנציק און פעט אזוי שטאַרק אויסגעצויגן,
צעקעסטלט אין פעלדער, געמוזעכצן, געלבע און העלע און גרינע—
עס גיסט זיך דער דורכזיכטיק־ציטריקער פלאַקס אויף בורשטיניקע שטענען
געלעך דינע,

די גרינקייט אויף פעלדער־קארטאָפֿל ליגט אָפּגעקילט, מאַט, אויסגעזאָטן...
און ס'שמיכלט די קורצע די ראַזעווע רעטשקע מיט שפרינקעלעך ווייסע,
באַשאַטן—

עס רינען די זאָפֿטן פון דרערד, אַז אַ שכרות נעמט דורך אַלע גלידער,
עס שפאַרט זיך אַ לעבן אַ שטומער דורך גרעזער, דורך וואַרצלען און צווייגן,
אַז ס'האַלט מער ניט אויסעט דער זיידע, ער טוט זיך אַ בעם, אַ ער קאָן
מער ניט שווייגן,

דער־לאַנגט ער אַרעווע: טראַשיאַ אין דיין טאַטן! און נאָכאַמאָל ווידער:
טראַשיאַ אין דיין מאַמען! אַז ס'כאַפֿן זיך אויפֿעט די זין אויף די פליטן,
מען זעט, אַז עס פלייצן אַראָפּ פון די פעלדער די פאַרבן די הייסע,
ווי שטראַמען.

עס שפרודלעט פון פריילינג אריין אויף דער וועלט און אליין איז מען
אויך דא אינמיטן...
רבנו של עולם! עס טוט זיך דא וואס אויף די פעלדער, וואס האט ניט
קיין נאמען...

אזוי האט דער זיידעניו עליו השלום די פליטן געטריבן קיין פרייסן,
איז ער פארנאכטלעך אריין מיט דער בלויער וויליע אין ניעמאן אין ווייסן,
האט מען די שריגעס פארגראָבן אין זאמד און די שווערע שווארציעס
פארבונדן.

און פייערן האָבן די פעטערס אויף יעטועדער פליט אָנגעצונדן,
שווייגעוודיק-מיד, זאלפעצווייט ביי א פייער, אזוי איז מען גרויע געזעסן.
געבראָכן דעם ראַזעווען ברויט און דעם באַרשט פונם טעפל געגעסן.

ס'איז שטיף אויפן געגנט געוועזן. עס האָבן נאָר בלויע די וועלן געזונגען.
עס האָט נאָר דער פייער זיך הילכיק צעבלעטלט, צעלייגט, ווי אַ
רויטינקער בלימל,

און ס'איז נאָר א פיש ווען ניט ווען פינגס האַסער דעם קילן געשפרונגען.
בלוי איז געווען. און אַ רויטע לבנה, אַ שווערע, איז אַרויס אויפן הימל.

די וויליע און דער ניצמאן...

בעת די לבנה צעשפריצט זיך אין לאנד, ווי א זילבערנער רעגן,
 דאן הויבט זיך א שטייפע געשטאלט פון א ליטוויז ארויס פון דעם ניצמאן
 אין ס'שווימט, ניט געהערט, פון וויליע א טונקעלע פרוי אים אנטקעגן,
 צעוואָרפן די לאַקן, די גאסע, מיט לאַנגע און גרינלעכע ברעמען
 באַזויזט זיך איר גליטשיקער קערפער ארויס פון די כוואליעס...
 עס בויגט זיך אריבער דער ניצמאן און נעמט זי אַרומעט,
 אין טוט איר א קוש אין די אויגן די גרינע, וואָס לייכטן פון אוימעט,
 און נעמט זי אַראָפּ אויפן גרונט אין די בלויע, קריסטאַלענע סאַליעס...

דער פעטער אברהם פאשעט די פערד...

ביינאכט איז דער פעטער אברהם געווען אויף דער ווארטע,
 דאָס פעלצעלע האָט ער געהאַט און די טאַרבע צום עסן,
 ביים פייערל גרוי, ווי אַ קאַרטש איז אברהם געזעסן
 און ס'האַבן געשטאַרטשעט פון אים גאָר די ביינער די האַרטע...
 אזוי האָט דער פעטער אברהם די פערד אויף דער לאַנקע געפּיטערט,
 געפענטעטע האָבן זיי שווער אויפן גראָז צוגעשפּונגען,
 דער שיין פון לבנה האָט ווייך אויף די שקאַפעס געציטערט
 און ווייט אין פאַרנעפּלטן פעלד האָט דער נייעמאַן געקלאָנגען...
 דאָס טרוקענע פייערל האָט זיך אָן כחות געלאָשן...
 אזוי ווי אין שלאַף איז אברהם באַנומען געזעסן,
 אַ בוים אין אַ בוים האָט אין טונקעלער ליכט זיך געגאַסן,
 און ס'האַט זיך געהערט, ווי דאָס גראָז ווערט געצופּט און געפרעסן...
 און ס'האַט זיך געהערט: אויפן הימל עס רירן זיך שטערן,
 אַ רויכעלע טוליעט זיי איין, ווי אַ וואַרעמער ניגון;
 אַ ציטריקער נעץ האָט פאַרנומען דעם הימל דעם לערן
 און ס'שווימען דאָרט פישעלעך, פינקלען און וויגן זיך וויגן...
 עס האָט זיך אברהם, דעם פנים אַרויף, אויסגעצויגן:
 די קאַלטע לבנה גייט אום אין אַ ראָד אין אַ געלער
 און זיבעצן שטערנדלעך זיינען געקומען צופּלויגן,
 עס ציטערט איין שטערן אַ גרינער פון אַלעמען העלער...
 גאָר פּלוצלינג דאָס שטערנדל האָט זיך געגעבן אַ צאַפל
 אַ פלי דאָן געטאָן אינם בלויען געוועב פון די שטראַלן
 אזוי ווי אַ פונק פליט אַרויס פון אַ בלויען שוואַרצאַפל...
 אין מאַכיקן וואַלד איז דער שטערן אַרונטערגעפאַלן.
 אברהם האָט עפעס אַ חלום אַ ווייטן פאַרשטאַנען — — —
 דער פינקלענדער בלוי האָט די געגנט די גאַנצע באַשאַטן,
 און דאָן מיט אַ זיפּץ איז דער פעטער פון דר'ערד אויפגעשטאַנען
 און שטיל צו די וואַרעמע קליאַטשעס אַוועק אינם שאַטן...
 ער האָט זיך אזוי ביי די פערד אינדערפינסטער געפאַרעט,

א האלו אויף א האלו האבן אלע געעטעמט פארשלאָפן,
דאָס ליכט פון דער זייט האָט אויף איינעם אַ פּערד אָנגעטראָפן
און ס'האָט זיך פון אים גאָר די פלייצע געזען אויסגעמאַרעט...
דאָס בינטל פון שקאפעס איז טונקל צוזאמענגעגאָסן געוואָרן,
פאַרמאַטערט אין שטרויענעם ביידל אַרײַן איז דער פעטער,
אַ טאָפּאַל האָט מאַט אינדערפּינסטער געשיינט מיט די בלעטער,
און ווייט איז פאַרגליווערט אין שטראַלן געלעגן דער קאַרן.
שטיל איז אברהם אויף דר'ערד אין דעם ביידל געלעגן,
געחלומט פון דערפּל, געשמייכלט צו זיך און געשוויגן,
אַרויס איז פאַמעלעך אין בענקשאפט זיין האַרץ פון די ברעגן
און ס'האָט זיך דער פעטער גאָר פּלוצלינג צעטרעלט אין אַ ניגון;
ביסט די שענסטע אין דעם דאָרף, נאַסטאַסיע,

זע,

ס'קוועלט דער גערשטן און געבערדלט איז דער האָבער,
די געמויזעכגן און נעפּל פינקלען פונם טוי...

הער זיך איין,

הער זיך איין,

אין די וועלדער די יאָדלאָווע גייט איצט אום פאַרחלומט
אין לבנה-שיין,

דער מאָן-פּאַוואַקסענער, דער באַרוועסער בעל-דבר...

קום אַרויס אין ברייטן פעלד, ווען אלע פויגלען שלאָפן
און גאָר די קוואַלן זיינען אויף,

דיין טאַטע ליגט פאַרמאַטערט פון דער אַרבעט אויפן שייער,
ס'וועט וויסן גאָר פון דעם די אַלטע ריאַבינע אין הויף
און גאָר דאָס ווינטעלע, וואָס נעכטיקט אין די אייער...

ביסט די שענסטע אין דעם דאָרף, נאַסטאַסיע!

אברהם האָט אויסגעווישט שטיל מיט דעם אַרבל די טרערן...
האָט צוגעהערט טיף, ווי עס שווייגט די פאַרחלומטע געגנט:
עס האָט זיך אַ האַרץ מיט אַ האַרץ אינדערפּינסטער געזעגנט...

די באַבעשי ע"ה איז אויסגעגאנגען...

אז די באַבעשי די אַלטיטשקע איז אויסגעגאנגען
האַבן פייגעלעך געזונגען,
ווייל מיט איר צדקה, מיט איר האַרץ דער גוטער
האַט די וועלט געקלונגען.

און אז מען האַט די באַבעשי אראָפּגעהויבן
האַט אַ יעדערער געשוויגן,
און אַן אַ קרעכץ האַט מען די גוטע אַלטיטשקע
אויף ד'רערד געלאָזן ליגן.

עס איז דער זיידעניו אין שטוב אַרומגעגאנגען —
אַ טויטער שאַרבן,
ווייל ער, דער אַלטיטשקער, ער האַט איר צוגעזאָגט,
אז ער וועט פריער שטאַרבן.

און אז מען האַט דעם בר-מינן אראָפּגעפירט אין שטעטל
האַט דער דאָרף געטרויערט:
„ניעמא, ניעמא יוזש סטאַראַי שליאַמיכע“
אין אויך דער פּאָפּ וואסילי האַט באַדויערט...

נאָר אז דער שמש האַט דאָס מעסערל אַרויסגעצויגן
צו רייסן קריעה,
דאָן האַבן זיך צעשריען, נעבעך, מיינע פעטערס,
ווי די רוצחים פאַר דער תּלּיה.

נאַסטאַסיע...

נאַסטאַסיע האָט שצאווע געקליבן ביים זייט פון די סטעזשקעס,
א מאָלצייט צו מאכן אנטאָשען — איר טאטן דעם אַלטן,
ס'איז רייסן געבענטשט מיט אַ האַריקן שצאווע אַ קאַלטן,
מיט יאָדלעס, ווי פעלצן, און ראָבן, ווי די האַלאָוועשקעס...
דעם פארטוך אין האנט גייט נאַסטאַסיע איינגעבויגן,
אזוי ווי אַ קאַטשקעלע, ווייסט ניט פון שלעכטס און פון זאָרגן,
די פיסלעך באַנעצטע פון טוי און באַרוישט פון פרימאָרגן,
זי האָט פון דעם אָטעם פון ד'רערד פאַר איר חיות געזויגן.
דאָן קומט איר פון וועלדל אַ מענטש מיט אַ כאַמעט אַנטקעגן.
זי האָט אים באַקוקט פון דער ווייט מיט דער האַנט ביי די אויגן:
ער קומט אזוי פריש, פונקט ער וואָלט אין די וועלדער געלעגן,
פאַרשעמט האָט נאַסטאַסיע זיך ווידער צום שצאווע פאַרבויען.
דאָס קערט זיך אַברהם אַהיים פון דער וואַרטע באַגינגן.
„גוט-מאָרגן, נאַסטאַסיע, דיר קעלבעלע שטילע, גוט-מאָרגן!“
זי האָט זיך פאַר בושא אַהינטער די קוסטעס פאַרבאָרגן,
עס וועט זי דער פעטער, דער שווערער נישט קאָנען געפונען.
דאָן האָט זיך אַברהם אַ לאָז אין די קוסטעס געגעבן
געהערט האָט זיך ווייט זיין געלעכטער פון צווישן די בלעטער:
„דו קעלבעלע מיינע, ווו ביסטו, מיין קרוין און מיין לעבן!“
נאַסטאַסיע האָט הינטער די צווייגן געקוואַלן פון פעטער...
„ער איז אזוי פריש, פונקט ער וואָלט אין די וועלדער געלעגן!“
אַ ברוינער, צעהיצט מיט צעשויערטע אויגן און לאָקן,
ער האָט זי געפונען אין גראַז האַלב דערפרייט האַלב דערשראָקן.
אַ הינדעלע שרעקט זיך אזוי אין אַ זויקן רעגן...
האָט ער זי געטאָן דאָן אַ כאַפּ אין די אַרעמס די ברייטע,
דערלאַנגט איר אַ קוש אין דעם ציטריקן האַלז דעם פאַרברענטן,
זי האָט זיך געגעבן אַ צאַפל צו אים אַ דערפרייטע
און שטיל צו זיין ברוסט זיך געטויליעט אַלץ נענטער און נענטער...

דער פעטער איצע...

ס'האט זיך פעטער איצע
 אויסגעלערנט שניידעריי,
 מאכט ער אלטע סערמיעגעס
 פונקט, ווי שפאָגל-גיי,
 מאכט ער אלטע סערמיעגעס
 פונקט, ווי שפאָגל-גיי...

קומט ער אין א דערפל אָן
 מיט דער נאָרל-פאָדים,
 הענגט ער אויס א וויזעסקע:
 „דאָ פארריכט מען בגדים“,
 הענגט ער אויס א וויזעסקע:
 „דאָ פארריכט מען בגדים“.

זיצט דער פעטער אויפן טיש
 טערקיש, תמעוואַטע,
 טרענט און ניצעוועט און לייגט
 א לאטע אויף א לאטע,
 טרענט און ניצעוועט און לייגט
 א לאטע אויף א לאטע.

אויסגעלאַטעוועט איין דאָרף
 גייט ער אין א צווייטן,
 ביז ער לאָזט אַרויס פון האנט
 דעם געגנט א באַנייטן...
 ביז ער לאָזט אַרויס פון האנט
 דעם געגנט א באַנייטן...

ס'האָט זיך פעטער איצע
אויסגעלערנט שניידעריי,
מאכט ער אַלטע סערמיעגעס
פונקט, ווי שפּאַגל-ניי,
מאכט ער אַלטע סערמיעגעס
פונקט, ווי שפּאַגל-ניי...

ווינטער ביינאכט אין דער אלטיטשקער כאטע...

איז מען געלעגן ביינאכט אין דער אלטיטשקער כאטע, גערויכערט די לילקעס די גרויסע, געברומט אין געסאפעט, פארמאטערטע האָבן די פעטערס געקוקט תמעותאטע, אין שווייס איז אַ פעטער געזעסן ביים טיש און געכראָפּעט. אין שטיבל האָט קוים אַ לױטשינע אַ שטילע געברענט... דערביי האָט דער פעטער רחמיאל די הויזן פארשצאָבעט, אַ שניי האָט געכליאָפּעט אין פּינסטער, אַ ווינט האָט געקלאָפּט אין די ווענט

די זאסלינקע האָט זיך אין אויוון אן ווענטל געסקראָבעט... עס האָט זיך דער זיידע געדרייט אויף דעם אויוון דעם הייסן, אָן כחות, די העמד אויפגעעפנט, אין אַנגסטן באשלאָגן, דער ווינט אויפן פעלד האָט די כוואַליעס אין ניצמאָן געשטויסן, די אלטע בהמה אין שטאל האָט ניט אויפגעהערט קלאָגן, עס זיינען די פעטערס געלעגן צו צוויי אין די בעטן, טעמפ מיט די צורות צום באַקן געקוקט און געשוויגן — — — דער זיידעניו האָט זיך געקערט, אַ דער זיידעניו האָט זיך געבעטן: „אברהמציק, מיין קינד, טו אַ זינג אונז אַ טרויריקן ניגון!“

פון הייסן געלעגער אַראָפּ איז אַברהם דער פעטער, אין חשכניש איז ער געווען, ווי אַ יאָדלע אַ גרויע — — האָט ער געגעבן אַ זינג, ווי אַ ווינט אין אַסיעניקע בלעטער, האָט ער געגעבן אין טונקעלער כאטע אַ וואַיע אַזוי ווי עס וואַיעט אַ וואַלף ביידערנאכט אויף די וועגן, ווי ס'וואַיעט אַ וואַלף אויף פארשנייטע, באַלויכטענע פלייגען — — פארטייעטע זיינען די פעטערס, ווי קלעצער געלעגן, ס'האָט פלוצים דער זיידעניו שטיל אַנגעהויבן צו וויינען, ער האָט זיך געדרייט אויפן אויוון, געקלאָפּט אין די ציגל. אַ גאַטעניו העלף, עס איז פינסטער און ביטער...

דעם פעטער אברהם איז דורך אין די ביינער א ציטער,
 עס האָט זיך דער ניגון געגעבן א גאָס, ווי א שפיגל,
 געגעבן א קלונג, ווי א וואַסער אין נעפֿלען אין בלויע...
 אין חשכניש איז ער געווען, ווי א דעמב א געזונטער,
 האָט ער א טרייסל געטאָן די טשוּפּרינע אַרויף און אַרונטער,
 (דאָס האָט ער דערוען אינם חלום נאַסטאַסיע די גויע)
 ער האָט זיך אַוועקגעשטעלט אויס און געגעבן א רייטשע,
 אזוי ווי אַן אַגער, וואָס בענקט נאָך א קליאַטשע א הייסע,
 א שפּרונג, און א הויב זיך געטאָן מיט די הענט אין די באַקעס,
 אז ס'האַבן פון פּרייד זיך צעפּינטלט ביי יעדן די אויגן,
 און ס'זיינען די שלעכטע געדאַנקען אזוי ווי סאַראַקעס,
 ווי גרויע פון טונקעלער כאַטע צעפּלויגן...
 איז ער אַרויס אין א טענצל, א זינג, און א זעץ מיט די שטייף,
 א ברען אין דער לופט, ווי א פּלאַם, מיט די הייסע שוואַרצאַפּלען,
 אז ס'האַט זיך דער זיידע דערפּילט, ווי ער פליט מיט דעם שטיבל,
 ער קריכט ערגעץ הויך, ערגעץ הויך אויף צעבראַכענע שטאַפּלען...

צעטמילט פון ניגון, געליימט איז דער פעטער געבליבן,
 אין סקאַוועראַד האָט שוין געטליעט די לעצטע לוטשינע,
 דער זיידעניו האָט זיך צעשמייכלט, די הענט זיך געריבן:
 „אַברהמעלע, וויסטע גענומען אזא קול-נגינה?..."

דער בלוי פון פּאַרטאַג איז אריין אין דער וואַרעמער כאַטע,
 פּאַרוויקלט אין שטרוי האַבן ביימער אין גאַרטן געפּראָרן...
 דער ווינט האָט אין פּירהויז געצופּט פון א פּעלצל די וואַטע,
 די אַלטע בהמה אין שטאַל איז אַנטשוויגן געוואָרן.

אנטאשע שפילט אויף דער באַנדורע...

העי, העי,
העי, אנטאשע, טו א זינג,
טו א קלינג
אויף דער באַנדורע:
שורע, בורע, מורע, טורע,
אַט אזוי,
העי, העי.

ס'איז געווען דער קרעווער דוכס
ווייס הי שניי,
ווייס הי שניי,
האַט ער קינדערלעך אין פאַלעץ —
טעכטער צוויי,
טעכטער צוויי,
נאָר ביים דוכס ביי די פערד
האַט געדינט דמידרוק ביאדוליאַ
מיטן נאָמען שאַלאַפּיי...

העי, העי,
העי, אנטאשע, טו א זינג,
טו א קלינג
אויף דער באַנדורע:
שורע, בורע, מורע, טורע,
אַט אזוי,
העי, העי.

ס'איז געקומען וועסנע-צייט,
ברענגט דער בוים נייע צווייגלעך,
ברענגט דער שוואַלב דעם שוועלבעלע.

ברענגט די צויג אהיים די צייגלעך
און די קו דעם קעלבעלע...
ס'איז געקומען וויעסגע-צייט
פאר די טעכטערלעך די צוויי,
ברענגען זיי אהיים צום דוכט,
אינם פארטוך
צו בייסטרוקעס...
וויי, וויי, וויי — — —

העי, העי,
העי, אנטאשע, טו א זינג,
טו א קלינג
אויף דער באַנדורע:
שורע, בורע, מורע, טורע,
אַט אזוי,
העי, העי...

כאפט דער דוכט זיך צום שווערד
הייסט דער דוכט שפאָנען פערד,
און פון קרעווע ביז מאַשזיר
און פון זשעטל ביז דאָמיר
יאָגן רייטער און קארעטן,
לויפן לאַפער און שטאָפּעטן — — —
גיט צו זען
דעם רוצח שאַלאַפּיי..

העי, העי,
העי, אנטאשע, טו א זינג,
טו א קלינג,
אויף דער באַנדורע:

שורע, בורע, מורע, טורע,

אַט אזוי

העי, העי — — —

אין די וועלדער פון קריזיסן

ווינט דער גולן שאלאפיי

און דער אלטער קרעווער דוכס

ווייס ווי שניי,

ווייס ווי שניי,

פאַרט אליין איבער די פליינען

אין דעם ריטערלעכן טראַכט

און ער קלינגט מיט די כלי-זין

אין דער נאַכט,

אין דער נאַכט...

העי, העי,

העי, אנטאַשע, טו צינג,

טו אַ קלינג,

אויף דער באַנדורע:

שורע, בורע, מורע, טורע,

אַט אזוי:

העי, העי...

דער זיידעניו קומט שטארבן...

גרוי, ווי א טויב, איז פארנאכטלעך דער זיידע געקומען פון פעלד, צורעכט געמאכט שטיף דעם געלעגער און אפגעזאגט ווידוי, אין הארצן צעזענגט זיך רויקערהייט מיט דער וועלט און דאן צוגעשלאסן, אן כחות, די אויגן די מידע... און ס'זייגען די פעטערס געקומען צוקאפנס פון זיידן, אראפגעלאזט טיף די באוואקסענע קעפ און געשוויגן, ס'האט עפעס פארשצעמעט די הערצער און ניט געלאזט ריידן. פארשצעמעטע הערצער — א זיפן ניט געקאנט ארויסקריגן... פאמעלעך האט דעמאלט דער זיידע געעפנט די אויגן, ס'איז ווארעם א שמייכלע איבערגעגאנגען זיין פנים, ער האט זיך געזעצט אויפן בענט, קוים זיך איבערגעבויגן, און אט-וואס דער זיידע האט דעמאלט גערעדט צו די בנינים: — דו, ארטשע, מיין בכור, ביסט געווען דער יסוד פון משפחה! דער ערשטער אין פעלד און דער לעצטער געזעצט זיך צום טיש... די ערד האט זיך ווארעם צעעפנט פון אונטער דיין סאכע, אזוי ווי די ערד זאל דיין זאמען זיין פרוכטבאר און פריש... רחמיאל, ווער קאן זיך מיט דיר אויף דער לאנקע פארמעסטן! געווען איז דיין קאסע אין גראז, ווי א פלייצל פון פייער, דיך קענען די שלענג אין די זימפן, די פויגלען אין זייערע נעסטן. די ברכה זאל רוען ביי דיר אינם שטאל און אין שיעור! דו, שמוליע, דער טיך-מענטש, ניטא אויף דער וועלט אזא גלייכן! באשטענדיק דעם בוטש אויף די פלייצעס, באשטענדיק א נאסער, געשמעקט האט מיט שופן פון דיר, מיט דעם ריח פון שליים אין די טייכן, געבענטשט זאלסטו זיין אויפן לאנד, און געבענטשט—אויפן וואסער!...

ס'איז נאכט צוגעפאלן. די רויטינקע שייבלעך פון כאטע אין טונקלעניש האבן געווארפן א שייך אויף דעם זיידן...

עס האָבן געשטומט מיינע פעטערס, געשטומט האָט דער טאָטע
און נישט געלאָזט פאלן אַ וואָרט פון זיין בענטשן און ריידן.
דאָן האָט זיך דער זיידע צעוועגנט... די גלידער צוזאמענגענומען...
און שטיל און אויף אייביק די אויגן די שטארע פארשלאָסן
געקוקט האָט דער עולם, געקוקט אויף דעם קערפער דעם שטימען
און גאַרנישט געזען און קיין איינציקע טרער ניט פאָרגאַסן...
אַ פויגל האָט ערגעץ אין וואַלד אויסגעקלאָגט פאַר דער נאַכט
זיינע ליידן,
די לעצטע לויטשינע אין כאַטע האָט קוים נאָך געגלייט אין די
פויגלען,
און ס'זיינען די פעטערס געשטאַנען צוקאַפנס פון זיידן,
די שווערע, באַוואַקסענע קעפּ אין די אַקסלען פאַרזונגען...

א

א ייד גייט אַרום אויף פאַרוואַקסענע שליאַכן,
פאַרשיפורט פּוין ריחות, פּוין קרייטעכער-זאַפּטן אין בלוי —
האַט זיך זיין שטילע נשמה געבאַדן אין טוי;
האַט זי געוואַרט אויף דער הייליקער שעה פּוין דערוואַכן.

גייט זיך אַ ייד צווישן וועלדער, וואָס לאָזן ניט ריידן,
הערט ער זיך צו ווי דאָס לעבן אין האַרצן גייט אויס;
זעט ער, ווי ס'שווימט אַ פאַרשטויסענער שם אין גאַטס הויז,
ס'בלאַנדזשעט אַ רעטעניש אום און זי וויל זיך באַשיידן.

הויבט ער דעם קאַפּ צו די הימלען און פרעגט די מזלות:
וואָס פאַר אַ שם איז פאַרטריבן פּוין גרויסן אין-סוף?
ענטפּערט פאַרחלשט די זילבערנע בתולה פּוין שלאָף:
— געלויבט איז אַ פּשרער ייד, וואָס גייט אַפּריכטן גלות!...

גייט זיך א ייד צווישן שטעטלעך, פארגעטענע וועגן,
 עס שמעקט פון אים היי און די פרישקייט פון געפלען און רעגן,
 כאָטש גרוי איז דער ייד, ס'איז זיין פנים משונה פארוואַקסן,
 כאָטש אַלט איז זיין פערץ, כאָטש ער שווייגט, ווי אַן עלנטער עקשן.
 עס שלעפט זיך אַ מענטשל אַזוי זיך פון אַלדי פאָרומערטע עקן,
 אַליין אין דער וועלט שלעפט זיך אומעט אַ גופל אויף עפעס אַ שטעקן...

אַ וועווריקל וויגט זיך אין וואַלד — גייט דער ייד, הערט עס אויף זיך
 צו וויגן,

אַ פייגעלע זינגט אויף אַ צווייג — גייט ער דורך ווערט עס פלוצים
 אנטשווייגן,

דער בוים בוֹיגט זיך איבער צום בוים, ס'ווערט אַ צווייג אין אַ צווייג
 איינגעפלאַכטן

עס טריפט רוֹיטער שיין פון דער זון, וואָס זעט אויס, ווי געשאַכטן...

טיף אין וואַלד שפילט אַזוי ווי אַ האַרץ: אַ געבעט ווערט אין כחות
 פאָרגאַנגען,

אַ ווינטעלע ברומט ווי אַ טויב, און ער דאַונט צום שם אין געזאַנגען,
 און צערטלט דעם יידן די אויגן, די קאַלטנס פון באַרד אוי די פאַלעס:
 געלויבט איז אַ כשרער ייד, וואָס גייט אַפריכטן גלוח!...

ביינאכט. עס שמעקט מיט מאַך און קראַפעווע פון געגנט,
 די פעלדזע האָבן זיך אין ווייטעניש מיט הימלען אָנגעגענגט,
 צונויפגענומען זיך צוויי שטילע עולמות און זיך פארשלאָסן...
 דער חשך האָט פון ערגעץ פון אַ שוואַרצן קוואַל געגאַסן,
 געבלאָנדזשעט האָט דער ייד, געמוטשעט זיך אין שוואַרצן,
 און ס'קוועלט דאָס פינסטערניש... פון נאַכט-קוואַל צי פון האַרצן?

מסתמא זוכט דער ייד אַ ביסל לויטערקייט אין זיינע ליידן,
 ס'פילט זיין האַרץ שוין דאָס געזאנג פון לויכטנדיקע וועלן,
 וואָס פליעסקען זיך אַ הינטער די פאַרבאָרגענע, שטומע שוועלן
 פון גן-עדן.

מסתמא קאָן דעם יידנס זינגענדע נשמה ווי צו זיך נישט קומען
 און זיין תפילה די געהייליקטע פאַרוועלקט אין אירע בלומען —
 גייט ער איבער רייסן, איבער ליטע, איבער פאַסעקע און פליינען,
 און זיין האַרץ וויל עפעס אויסריידן און וויינען, וויינען, וויינען,
 נאָר די צונג געליימט איז צו דעם גומען.

די לבנה טוט אַ פינקל. ווייסע ליכט נעמט שפרודלען אויפן געגנט,
 קילע שטרעקעס, דרעמלענדיקע, ווערן זילבערדיק באַרענגט.
 מרחקים ווערן קלאָר... דאָרט שלאָפן בערג פאַרטייעטע אין שווייגן,
 אין מיטן פעלד רוט צווישן כוואַשטשעס גאָר אַן אַלטער ברוינען —
 צוויי דעמבעס האַלטן איבער אים פאַרבראַכן די משונהדיקע צווייגן,
 עס ווערט אַ געלבלעכער געוועב אויף טויזנט מיילן אויסגעשפּינען.
 עס העלט אַרום. און ס'איז דעם ייד גיט קלאָר, וווּ ווערט עס העלער,
 וווּ רוט דער ברוינען און די אַלטע אויסגעקריימטע ביימער —
 צי אויפן אומעטיקן געגנט, אָדער טיף אין דעם נשמה-קעלער...
 ס'דאַכט אים, קוקנדיק אין ברוינען, ער איז עס דער שומר
 פון אַלטער פראַכט, וואָס דאַרף געלייטערט ווערן.
 פון גרויסער פרייד, וואָס דאַרף זיך דורכרייסן פון טרערן,
 וואָס דאַרף פון טיפענישן אויפלייכטן און קוועלן, קוועלן...
 50.

פּלוצים ס'בידנע גופל אויפהויבן צו אלדי שטראַלנדיקסטע העלן,
אין טראָגן זיך אַ גרינג באַשעפעניש און ווייל עס זינגט זיך — זינגען...

ער זעט אין ברונען ריזלען שטילערהייט די וואסער-רינגען,
דאָרט זיצן שוויגעוודיק די שאַטנס פון די דעמבעס... פּלוצים ווערן זיי
צערוינען...

עס עפנט זיך דער גרונט, אַן אויג טוט זיך אַ וויין, אַ ווילדע וויע...
און ס'ברומט אַרויס אַ שווערע שטים פון גרונט פון ברונען:
— הער, ווער ביסטו, בריאה?

עס שטייט דער ייד ערשטוינט און ווייס ניט וואָס צו זאָגן,
עס האָט אים אין אַ קאַלטער וויסטעניש דער פיין פאַרטראָגן,
ביי אַ ברונען אינדערפינסטער, צווישן דעמבעס לאַמע,
קוועלט עס פון זיין האַרץ אַרויס דאָס שלעכטס מסתמא,
ווי דאָס פוילעניש פון ווונד רינט אויס, ווען ס'נעמט זיך היילן,
ווי ס'פאַרוועלקט דער קנאַספּ, ווען ס'נעמט די פרוכט זיך שייַלן...

עס הערט און הערט דער ייד, אַז ס'קלאַגט אין אים פאַרבאָרגן:
אַז ס'וויגט זיך זיין נשמה צווישן נאַכט-פיין און פרי-מאָרגן:
זי זוכט וואָס טאַפנדיק, געפינט, נאָר באַלד ווערט עס אַנטרוינען,
עס האָט זיין זעלע אין איר ווייטאַק זיך אַליין געריסן קריעה
און די טיפע שטים רעדט אַלץ מיט שרעק פון ברונען:
הער, ווער ביסטו, בריאה?

ד ע ר י י ד :

איך בין שמואל-איצע קוימענקערער,
אַן אביין אַ פאַרהונגערטער פון רייסן,
איך האָב געליטן שטומערהייט און כ'קאָן ניט מערער,
און כ'קאָן ניט מערער לעבן אויף ציפלייסן.

איך בין אויף וויסטע בוידימער געקראָבן
און קוימענס לאַנגע, פינסטערע געקערט,
איך האָב אויף קאַלטע דעכער אָפגעלעבט די וואָכן,
און נאָר שבתים אָפגעריכט אויף ד'רערד.

איך בין שבחים נאָר געגאָנגען אויף דער ערד,
אויף גרויע גאָסן, שלאָפעדיקע, צווישן קראָמען,
אויף שטילע מערק שפּאַצירנדיק האָב איך דערהערט
די שטים פון טיפע ברונימער און תהומען.
אַ גאָט פון ברונימער, פון פינסטערניש און תהומען!

פון טויזנט קוימענס האָב איך אַש אַרויסגענומען,
פאַרוואָס קאָן איך ניט אויסשעפּן דעם פיין, וואָס האָט קיין נאָמען,
פאַרוואָס קאָן איך דעם אַש פון האַרצן ניט אַרויסבאַקומען.

איך ווייס, איך בין געקומען פון געהיימע ברעגן,
ווי ס'גיסט זיך ליכט פון שיינענדיקע פיטער-פעסער,
ווי שרפים זינגען, שוועבן אויף דעם צדיקט וועגן,
איך בין אויף דר'ערד דאָס ליכט פון ספירה פתח.

איך בין אויף דר'ערד אַ טראָפּן ליכט פון ספירה פתח,
אַדורך די גלידער די פאַרהאַלטע און לאָמע
טיט ווען אַ צוק אַ פּלאַם, ווי פון אַ שאַרפּן מעסער —
מיין אַש-פאַרצויגענע פאַרמאַטערטע נשמה.

פאַרוואָס פעלט אויס צומאָל אַ ביסל אַטעם אויף דער וועלט?
עס טיט ווען אומגעריכט אין האַרץ אַ טעמפּער ברען,
אין ס'דאַכט: אַט רייסט זיך אויף אַ קוואַל, עס שטראַלט, עס העלט,
נאָר פּלוצלינג נעמט אלץ ווידער וועלקן, ווי געווען.

איך בין אַ ייד שמואל-איצע קוימענקערער,
ליג איך טיף אין קוימען פון דער וועלט און כ'שריי,
איך האָב געליטן שטומערהייט און כ'קאָן ניט מערער,
קאָטש ליידן וועל איך ווייטער סיי ווי סיי...

אַנטשוויגן געוואָרן. זיין האַרץ האָט גענומען אין העלִיקייט זיך באַדן,
אַזוי ווי אַ כמאָרע, וואָס האָט פון זיך רעגנס און פּלאַם אויסגעלאָדן.
ס'דאַכט ר' שמואל-איצען: זיין לעבן איז לויכטנדיק-גרינגער געוואָרן.

אזוי ווי דער שלאנג, וואָס האָט פֿלוצלינג איר פעל-הויט די אַלטע,
פארלאָרן,
כאָטש פינסטערער קרעכטשעט די נאכט, לייכטן העל זיינע אויגן די מילדע
ביינאכט, ווי דער גלי-וואָרם לייכט אין די טונקעלע וועלדער די ווילדע...
ס'פֿארשווינדן פון האַרץ די געפילן פֿארקוילטע פון פייער און צאָרן,
ווי ראָבן פֿארשווינדן פון בוים, וואָס איז איבערגעבראַכן געוואָרן.
עס לייכט אים זיין אָרעמע קערפער, וואָס איז אים אי מיאום אי טייער
אזוי ווי דער קאָרטש דער צעפּוילטער לייכט בלוי מיט זיין פֿאַטפֿאַריש
פייער...

עס שטייט ר' שמואל-איצע באַגליקט און ער שמייכלט אזוי זיך,
ער קוקט אינם ברונען און מורמלט: אָט גיי איך, אָט גיי איך,
אָט ווער איך דערהויבן און אויסגעלייזט ווער איך פון וואַגלען,
אָט צופאַלן וועל איך צום שיין אין די אוראַלטע לאַגלען
און זיפן דאָס גליק און מיט שפּראַדלענדער פרייד זיך פֿאַרכלינגען,
אָט גייט ר' שמואל-איצע: אָט גיי איך אַ לויטערן מלבוש געפּינען.
פֿאַר אָרעמע מענטשן אַ וואַרעמע קליידונג צום לעבן,
פֿאַר זיך און פֿאַר אַלעמען אָטעם אַ ביסל און פֿליגלען צום
שוועבן, —
זאָל זיין ס'איז אינגו שלעכט אויף דער ערד וועט מען לאָזן זיך
פֿליען
און אויב ס'איז אינגו וועלן באַשערט וועט אינגו טרייסטן דער שם
פון אויפֿבליען...

אזוי האָט שמואל-איצע געפילט אין געמורמלט פון גליק,
כאָטש גרוי איז געווען זיין שעפּסענער פעלץ און זיין באַרד און געניק,
אזוי האָט שמואל-איצע פון רייסן צום ברונען צום אַלטן גערעדט,
באַגאַסן פון חשק, וואָס האָט זיך אַרום און אַרום אויסגעבעט...
באָר פֿלוצלינג דערשפירט ער, אַז עמעצער קריכט פונם ברונען,
ווייזט אויס מען האָט דאָרטן שמואל-איצען די שעה נישט פֿאַרגינען:
אַ מענטשישער קאָפּ האט פון ברונען זיך איבערגעבויגן,
געשוואָלן, פֿאַרוואַקסן מיט מאַך, מיט פֿאַרשלאַמפּערטע אויגן,

אריבער געוואָרפֿן די הענט אין פֿון זיי האָט גערונען
דאָס פֿילעניש טיף פֿון דער ערד אין די בלאָטע בן ברונען,
אָרום האָט אַ רוין זיך געקייקלט, געפֿאַריעט אזוי ווי אַ נעבל,
אין ס'האָט ר' שמואל-איצע דעם ריח דערשמעקט פֿון צעגאַסענעם שוועבל...

עס איז אים אַן אימה באַפֿאַלן ניט איבערצוטראָגן,
ער האָט זיך געקאָרטשעט אויף דר'ערד אין די וואָרצלען געריסן,
אַ זיפֿץ ניט געטאָן, נאָר דאָס לייב פֿון יסורים צעריסן
און שטום האָט זיין מאַנסבילשע האַרץ אָנגעהויבן צו קלאָגן.

דערשראָקן באַקוקט ער די בריאה, וואָס הענגט אויפֿן ברונען:
דאָס איז ער — דערזעט ער — דער איגענער אומגליק, וואָס האָט זיך
געפֿונען.

ווי ס'וואָלט זיך אים פֿלוצלינג באַוויזן פֿון לעבן אַ ווייטערער שטאפל,
ער גורט אָן מיט פיין זיינע לעבן און פֿלוצלינג דערלאָנגט ער אַ צאָפֿל,
ווי ס'וואָלט זיך אַ טויער געעפֿנט צו עולמות אומגעריכט-גייע:
— ווער ביסטו, אין האַרצן פֿאַרוואַקסענע חיה?

— סמאל, איך דער שם פֿון פיין.

די צוועלף מזלות האָבן מילד געגאַסן שייַן,
עס האָט דער זילבערנער אַרז אַראָפֿגעקוקט מיט קאַלטע אויגן.
אין ס'האָבן שטערן ווי די פייגעלעך געשטויגן און געפֿלויגן...
שמואל-איצע האָט פֿון מויל אַרויסגעבראַכט דעם שם פֿון בראַך:
פֿון דער נשמה איז אים גרינג אַראָפֿ אַ זלידנע יאָך,
אין פֿון זיין האַרץ האָט הייס אַ טראָפֿן בלוט אַרויסגערונען
און קאָכנדיק אַרייַנגעטריפט אין ברונען.

סמאל:

איך בין דער שלעכטער שם, וואָס בלאַנדזשעט שוין פֿון כמה יאָרן,
פֿון אלע עולמות פֿאַרטריבן בין איך בלינד און גרוי געוואָרן.

איך ליג אין בלאָטעס, אין די ברונימער, אין פייכטע היילן
מיט אן אייטערדיקן, ביזן האַרץ, וואָס קאָן זיך ניט פאַרהיילן.

פאַרשטויסן איז סמאָ, אַלט, באַוואַקסן און פאַרברענט,
איך בין דער עלנטער בעל-שליטה אויף די גרונטן,
וואָס נישטערט אין דער פינסטערניש און גראַבט זיך מיט די הענט
צו די יסודות פון דער ערד, די סלופעס און די שפונטן...

עס קוועלט פון לויטערן אין-סוף אין אַלע הערצער פראַכט
און ס'נידערט הייליקייט אויף דר'ערד פון ביין און פערציק רערן,
באַהאַלטן אין די ברונימער, אַליין, מיט פוילע וואַסערן פאַרמאַכט,
כ'ועל פאַרט דערגראַבן זיך צום קוואַל פון טרערן.

כ'האַב אַמאָ אַ שפונט דערטאַפט שוין בלינדערהייט,
מיט לעצטע כחות, מיט די ציינער האַב איך אים געביסן,
נאָר ס'האַט אַ שטילער ל"ו דערמאַנט דעם א"ס מיט פרייד,
און, ווי אַ שטיין, האָט מיך פון גרונט אַרויסגעריסן.

די ל"ו פון רייסן, זשאַמיט, פון דער ליטע
פאַרשאַלטן זאָלן ווערן פון סמאָס נאָמען: —
איך בין אַן אומגליקלעכער שם, וואָס דאַרשט נאָך שליטה,
און כ'מוז זיך וואַלגערן פאַרבלאַטיקט אין די תהומען.

שמואל-איצע:

דו ביסט דער אומגליקלעכער שם פון כמה יאָרן?
פון כמה יאָרן בלאַנדזשען מיר, ווי דו!
אַ, כאַטש מיר שטאַרבן אָפט און ווערן ניי געבאָרן,
נאָר אַלע זיינען מיר דאָס אויג, וואָס זעט אַלץ צו.
עס האָט אין-סוף אונז אויף דער ערד פאַרזויט,
מיר זויגן פון זיין האַרץ און טראַפנס פון זיין שייַן —
מיר האָבן אויף דער ערד געזונגען שטילערהייט,

פון דיין, סמאלס, בלוט, פון פינסטערניש און פיין...
איצט זיינען מיר א מענגע ביזע שלאנגען,
מיט א נשמה אויסגעמישט פון גאל און פראכט,
א האלבע איז זי רויק, א האלבע רוט זי אין געזאנגען,
און אויף משקלת וואקלט זי זיך טאג, ווי נאכט.

נאָר כ'ווייס פון איינע אַזאַ... מען ווערט גרעסער פאַר זיך...
און יעמאַלט גאָר איבעריק ווערן די מענטשישע רייד,
עס וואָרפט די נשמה אַראָפּ איר פאַרעלטערטע קלייד,
און פּלוצים דערפילט מען: עס לעבט די נשמה צו גיך...
מען מיינט, זי פאַרצערט דאָס דאָס לעבן פון צענדליקער מענטשן,
וואָס גייען אַרום אויף דער ערד, נאָר זיי גרייטן זיך שטאַרבן,
ס'צעזינגט זיך דאָס האַרץ, הויבט אָן הייליק צו דאווענען און בענטשן
דעם אין-סוף פון שקיעות און זריחות אין אלערליי פאַרבן...
עס קוועלט אַ געזאַנג פון די ביימער, פון שטיינער און חיות,
פאַמעלעך, ווי דער פאַמפעדיקל פון עפעס אַן אוראַלטן זייגער,
און איטלעכער מורמלט צים שם פון דער וועלט אויף זיין אייגענעם שטייגער:
דער שטיין זינגט מיט בושא, די וואַסערן עפרינגען אין קאַלטע העויות;
דאָס פייגעלע בעט אויף אַ וויינענדיק-ביטערן קול,
און די וועלדער צערעווען זיך טיף, אזוי טיף — — —
מיט אַמאַל —

עס לאָזט זיך דאָס לעבן אַוועק צו אַ הייליקן ברעג,
אין אַ גליקלעכן וועג, אין אַ פריילעכן וועג אין אַ העלן — — —
סמאל, גיי מיט, שוויים מיט אונז, מיט דעם הייליקן שטראָם
צו די אייביקע שוועלן.

ס מ א 5:

עס וועט דער ס"ם ניט בעטן רחמים ביים אין-סוף!
ווען איר וועט לאָזן זיך צו אים, ווי בידנע שאָף
און איר וועט אויסשטרעקן די הענט צום קאַלטן שוועל,
וועל איך זיך אויפקאַרטשען פון פיין אין מיין צעפּו-לעטער בעל,

זוי ס'קאָרטשעט זיך צונױף ביינאכט אן אַלטער הונט,
וואָס איז פארגאווערט, אַלט און האָט שוין גישט קיין צײן,
איך וועל זיך איינשצעמען מיט גאַר דער ביטערקייט צום גרונט
און כ'וועל אין חשכניש באַקלאָגן זיך אַליין...

סמאל איז אַליין אין-סוף אין זיינע אינגעווייט!
גאַר אַ פאַרמשפּטער פאַרשלאָסן אויף מיין קייט
קאָן איך קוים אויפהויבן דעם קאַפּ פון תהום...
פאַרשאַלטן זאָל ער זיין דער קדושה-שטראַם,
פאַרשאַלטן זאָלן ווערן קינד און קייט
פון חיות, מענטשן, פעלד און וואַלד,
וואָס בעטלען, ווי אביונים שטילערהייט
און נעמען גיט די עולמות מיט גוואַלעט.

אויפן הימל איז דער מאָרגנשטערן, ווי אַ הירש אַרויסגעגאַנגען;
ווי אַ הירש, וואָס בלישטשעט אויף דעם בלויען מענטעלע פון ספר תורה,
די מזלות זיינען כחות-ווייז אַוועק און פונקט ווי לעמפלעך פון דער
היליקער מנורה
האַבן יונגע שטערן אָפגעריכט פון שחרית די געזאַנגען.

ר' שמואל-איצע האָט די אויגן אָפגעווענדט צום מאָרגנשטערן — — —
פלוצים האָט אַ שטילע הייליקייט אַרויסגעשיינט פון אלעם,
ר' שמואל איצע האָט באַשיינפערלעך דערפילט דעם כח פון התגלות
און ס'האָט זיין האַרץ געעפנט זיך — אַ קוואַל פון טרערן.

אַן איינגעביסענער פון שלאַנג, אַ גרויער, האָט זיין האַרץ געצאַפלט זיך
אין קלעם,

האָט זיין נשמה ווי אַ פייער ברענענדיק געפילט קדוש השם
און האָט געשעפטשעט פון התלהבות און גרויס-גלויבן:

— אַט איז זי געקומען די שעה, ווען איך ווער שוין דערהויבן!
די רויטע פרוכתן נעמען פאַרהענגען דעם פליין,
זון עס איז שוין מיין פעלץ פון דער ראַזעווער פראַכט אזוי שיין,
עס נידערט פאַמעלעך דער גאַלדענער כתר אַראָפּ
אויף מיין קאַפּ...

אַט בין איך אַ מלך און אַלטער, וואָס בלאַנדזשעט באַגינען אַליין
און עס שלעפט זיך אויף דר'ערד זיין צעוואָרפענע, פורפורנע קלייד
און עס לייכט אים אַרויס פון די אויגן די הייליקע פרייד.

ס'איז איצטער שמואל-איצע אזוי ווי אַ טירקל-טויב גרינג,
ווי אַ פויגל, וואָס פליט פון זיין שטייג,
אַז איך שפיר ניט דעם לויב, וואָס איך זינג
צו דער פרייד, וועלכע קוועלט פון אין-סוף...
ס'איז צו לויטער ביים ליכטיקן שוועל,

אז דאָס האַרץ ווערט פאַרוויגט אין אַ שלאָף...
ס'איז דער שייַן פון תפארת אַראָפּ אויף מיין זעל;
דער אור גנוז, וואָס רינט ווי דער טוי
אויף די האַר פון מיין באַרד און מיין קאַפּ...
אַ, עס גידערט פאַמעלעך דער גאַלדענער כתר אַראָפּ!...

אַ וואָלקן בין איך און כ'גיי זיך אַנטרינקען צום גרויסן ים!
אַט שטיי איך אַ שטילער, אַליין לעם דעם רויקן ים,
פון טיפעניש לייכטן די לויטערע כוואַליעס
און גייען, ווי לעמלעך אַ לאַם אויף אַ לאַם.
עס בויען זיך אויסעט קריסטאָלענע סאַליעס
און ווערן צעגאַנגען אויף יעטוועדער קאַם,
אַט עפנען זיך גרונטן און ס'עפנען זיך היילן
און ס'שווימט דער לויטן אַרויס אויפן ים;
עס ברענען די שופן ווי טליענדע קוילן,
ער שווימט אויפן וואַסער — אַ הייליקער פלאַם.
אַט עפנען זיך טירן פאַר שטילע פמליאַס,
וואָס פליען אַרויס אויף דעם שיינענדן ים,
עס זינגען מיר כוואַליעס און ס'טראַגן מיך כוואַליעס
אַריבער דעם גרינגן פאַרבאַטענעם צאַם.

די גאַלדענע קרוין רוט שוין שווער אויף מיין גריין גרויען קאַפּ,
אַט הונגאַ אויפן הימל די קלאַרע געלייטערטע וואָג!
עס גידערט פון בלויעכץ פאַמעלעך די אַלטע מרכבה אַראָפּ,
אַרום אירע ווענטלעך — פאַרגליווערטע פייערן ווייסע —
איז פונקט ווי מיט פאַסיקלעך נאכט אויף דער ריינער מגילה פון טאַג
מיט פייער מיט שוואַרצן באַשריבן בכתב עץ חרטומים...
עס גידערט דער כבוד פון א"ס און עס פינקלען אַרום אים
מלאַכימלעך גוטע,
ווי טייבעלעך שטילע,
אופנים באַרוטע,
און פרויבילעך העלע,

און זעלע מיט זעלע
און תפילה מיט תפילה,
ווי שייגענדע שאַטנס,
וואָס זינגען און שוועבן,
און שפרייטן די פליגעלען
פוגקט קוים וואָס זיי לעבן...

עס נידערט דער כבוד פון א״ס אויף די טאַָן און היגלען,
מלאכימלעך גיסן אויס עמערלעך טוי,
אראַלימלעך גיסן אויס עמערלעך ראָז
און פרובימלעך גיסן אויס עמערלעך בלוז
אויף דעם פרישינקן פליין,
אויף דעם גרינינקן גראָז.

אַט בין איך אַ מלך אַן אַלטער, וואָס בלאַנדזשעט באַגיגען אַליין...
עס טשוּכעט קוים
דער באַגין איף דער ערד,
און דער בוים וועקט דעם בוים,
קוים מען זעט, קוים מען הערט..
ניט געזאַמט, ניט געווערט,
ווי אויף פליגעלעך העל,
קוים מען זעט, קוים מען הערט,
פליט אַ הייליקע זעל,
און מלאכימלעך קליין
ביי דעם אייביקן שוועל
שיקן אָפעט די זעל:
ר' שמואל-איצע איז הייליק ווי אין-סוף אַליין!

ה.

די זריחה האָט זיך אויסגעלייגט אויף קרייטעכצער און גרינע זאָנגען.
אַ וועסנע-טאָג א גוטער איז פון פינסטערניש אַרויסגעגאַנגען,
ווי ס'גייט אַ חתן פון דער חופּה פריילעך און געלאָסן...
ר' שמואל-איצע האָט זיין פנים ביי אַ קרעניצע אַרומגעוואָשן,
מיט דער טאַרבע אויפן האַנט, דאָס ווינטערדיקע היטל ביז די אויגן
האָט ער זיך צו אַ ישוב צו אַ נאָענטן געצויגן.

ער איז אַריין אין וואַלד, האָט אים אַ ליבלעכקייט אַרומגענומען;
עס האָבן זיך געשושקעט גרעזעלעך מיט שלאָפעדיקע בלומען,
ווי ס'שושקען זיך באַגינען יונגע כרובימלעך אין הימל,
און ר' שמואל-איצע האָט געהערט, און ר' שמואל-איצע האָט פאַרשטאַנען;
עס האָט אַ בלימעלע געפרעגט: פון וואַנען גייט אַ ייד, פון וואַנען? ...
אַן אלטע יאָדלע האָט אַ קער געטאַן אַ צווייג צום בלימל:
ר' שמואל-איצע לאַמעדוואָונויק גייט, וואָס איז שוין גלות אָפּגעקומען...
...

א י נ ה א ל ט :

5	ל י ד ע ר
7	איך בין א בחור א הולטאי
8	א לבנה-נאכט
9	אין א יאדל־און וואלד
10	די הייל
12	אייביק, אייביק
13	הענגט ארויס די שווארצע פאָנען
14	שטומקייט
15	א ליד צו רוסלאַנד
16	אין שיינק
18	א באַל
20	געשרייען
21	דערקענטעניש
22	עס טרעפט
23	דאָס ציגעלע
24	האַסטו ברויט
25	פ אָ ע מ ע ן
27	רייסן
48	ליין

